

המומחה הרפואי בעיני בית המשפט.

השופט בדימוס כרמי מוסק

בית המשפט המחוזי

ירושלים

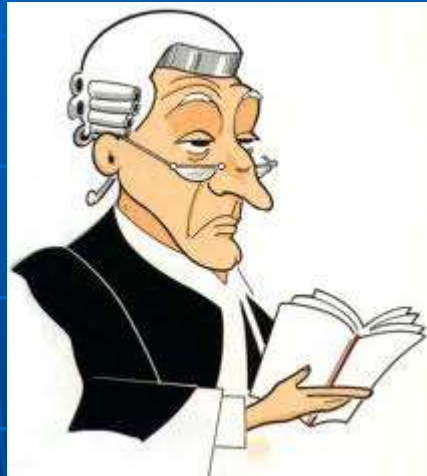
25/3/2018

הנושאים לדיון

- האם קביעה בלתי אופן שמא כלי עזר להכרעה שיפוטית
- ההשלכות של התשתית הראייתית על המשקל הראייתי שניתן לחוות הדעת ולקביעות
- מעמדה של חוות הדעת הרפואית בעיני בית המשפט

עשיית הצדק – פסק הדין

- תפקיד השופט – לעשות צדק באמצעות כללים משפטיים, תוך שילוב הראיות לרבות המומחים הרפואיים.

- תפקיד עורכי הדין – לשכנע את השופט מהי התוצאה הנכונה. לצורך כך להביא ראיות, ליצור מערכת עובדתית משכנעת, לרבות מומחים רפואיים וליישם את כללי הדין.

השאלה המרכזית

כיצד על השופט,
להתייחס לחוות הדעת
המוגשות מטעם
הצדדים
לחקירת המומחים
על רקע הראיות
הנוספות

שלב הגשת חוות הדעת

הגשת חוות הדעת

- לכתב התביעה
- מצורפת חוות דעת רפואית, אחת או יותר.
- חוות דעת לעניין האחריות
- חוות דעת לעניין הנזק
- חוות דעת נגדיות
- סבבים

דיון ראשון - מטרות

- מיקוד המחלוקת הרפואית.
- יישום האמור בחוות הדעת, על הכללים המשפטיים המנחים בתביעות רשלנות רפואיות.
- מתוך כך, לנסות לבנות תמונה כלשהי לגבי התביעה. ניהולה.
- לכן, חשוב סיום הגשת חוות הדעת.

שלב שני - תחשיבי נזק

מהות ההליך

תפקיד חוות הדעת

כיצד מוגשים התחשיבים

בניית הצעת הפשרה

טרם הוגשו ראיות

טרם נחקרו עדים ומומחים

שלב שלישי - חקירת מומחים

ידע מקצועי

אסכולה רפואית

הסתמכות על הרישום הרפואי

הסתמכות והפניות לספרות

רפואית

חקירה נגדית.

לשכנע את בית המשפט

שהמומחה שגה.

לא ניתן לקבל את חוות דעתו.

יש להעדיף את חוות דעתו של

המומחה מטעמך.

על רקע הראיות האחרות,

הרישום הרפואי והספרות.

מינוי מומחה מטעם בית המשפט

יתרונות וחסרונות

- סיוע לבית המשפט במישור המקצועי
- עלול להכריע את גורל התביעה
- תלוי זהות המומחה
- אסכולה
- ריבוי חוות דעת
- ריבוי חקירות מומחים
- במקום לפשט - עלול לסבך.

נוכחות מומחה בחקירה

כאשר מדובר בעדים מומחים, פוחתים עד למאוד החששות האמורים, עד כדי איונם בדרך-כלל. מדובר בעדים המבססים את עדותם על מומחיותם ופחות על עובדות, האמורות להיות מוכחות באמצעות עדים "עובדתיים", כאשר עדותם הראשית נמסרת מבעוד מועד במסגרת חוות דעת כתובה, כך שהחשש מפני "זיהום" עדותם אינו רב, אלא במקרים חריגים.

נוכחות מומחה בחקירה

יש יתרון לא מבוטל בנוכחות עד מומחה במהלך מסירת עדויות אחרות. ככל שמדובר בעדות של מומחה אחר, היתרון ברור: המומחה שמנגד, הנוכח בעת חקירת חברו, יכול לסייע לפרקליט בהצגת השאלות למומחה הנחקר ובהתמודדות עם תשובותיו של המומחה המעיד, תשובות המתייחסות לעניינים שבמומחיות כשיכול להיות קושי למשפטן להתמודד עמן כהלכה;

נוכחות מומחה בחקירה

הוא מאזין לעדות ויוכל בהמשך להגיב ישירות על הנאמר במסגרת חקירתו- שלו, מבלי שיהיה צורך "לספר" לו מה אמר חברו (מה שתדיר גורר ויכוחים לגבי אופן הצגת הדברים); הוא יכול לרשום לעצמו הערות לדברי חברו וכו'.

נוכחות מומחה בחקירה

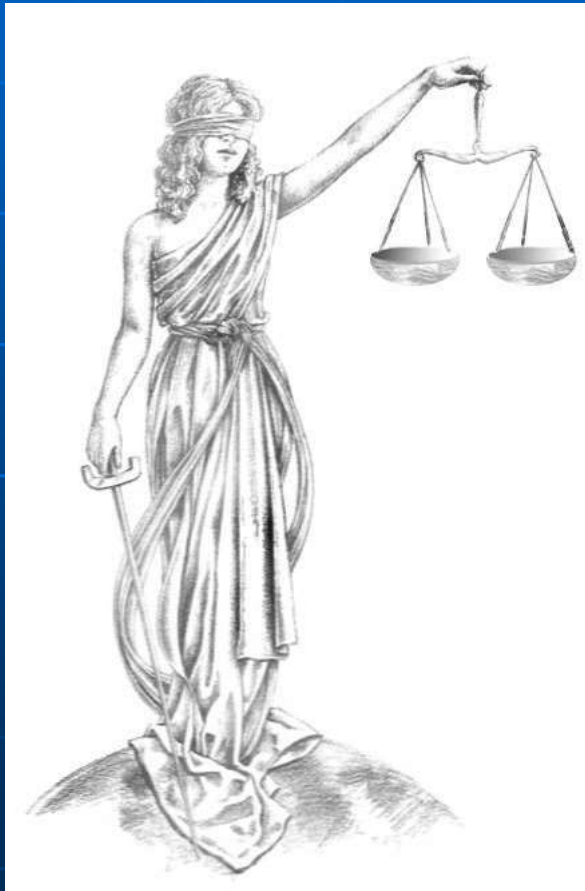
נוכחות המומחה באולם יכולה להועיל לבעל-הדין שמטעמו הוא יעיד גם במהלך עדות על עד "רגיל", כשעדות זו קשורה לנושאי חוות דעתו של המומחה. כך למשל, כאשר מדובר במומחה רפואי מטעם נתבע, נוכחותו במעמד חקירת התובע הטוען לנזק גוף עשויה לאפשר לו לייעץ לבא-כוח הנתבע כיצד לחקור את התובע - אילו שאלות ראוי להציג כדי שניתן יהיה לעמוד על מצבו לאשורו, או על מנת שבית המשפט יוכל לעמוד על היבטים רפואיים כאלה ואחרים הבאים לידי ביטוי במהלך העדות, כגון התרשמות מתנועות שמבצע התובע (כשמדובר בנכויות פיזיות) וכו'".

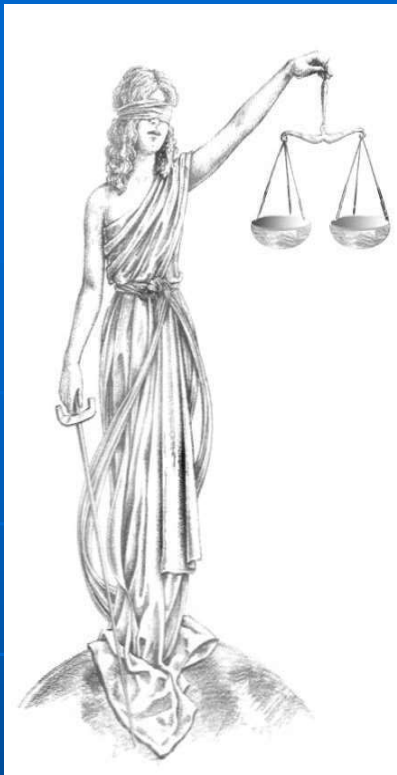
נוכחות מומחה בחקירה

ניתן להסתפק בקביעה שלפיה לא קיימת חובה מוחלטת להוציא מאולם המשפטים עד מומחה במהלך עדותו של עד הצד שכנגד, יהא זה עד רגיל או עד מומחה, וההחלטה מסורה לשיקול דעת בית המשפט על פי נסיבות המקרה הקונקרטי"

טענות התובעים

לא בוצעו לתובעת הבדיקות
הנחוצות, לא אובחנה מחלה
דלקת מח לימבית
לא קיבלה טיפול בסטרואידים

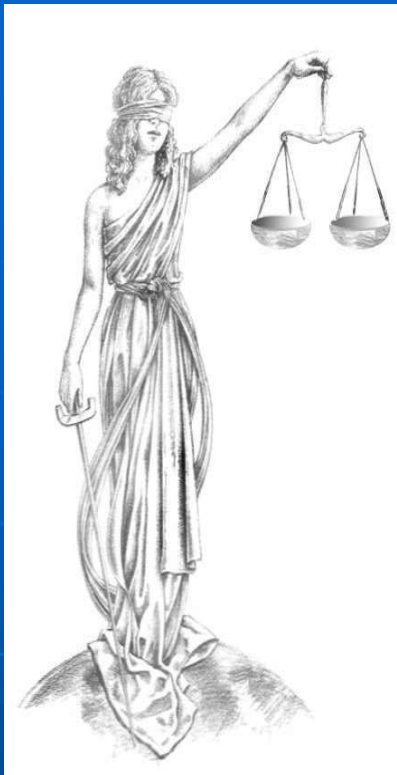

טענות התובעים

הומלצה בחדר המיון בדיקת MRI

בוצעה באחור כעבור 6 ימים

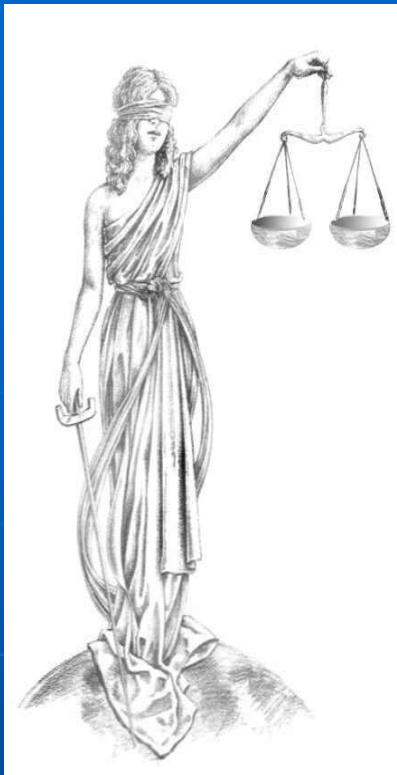
לא בוצעו בדיקות האבחון הנכונות

טענות התובעים

אבחון מהיר של המחלה

היה מונע את הנזק

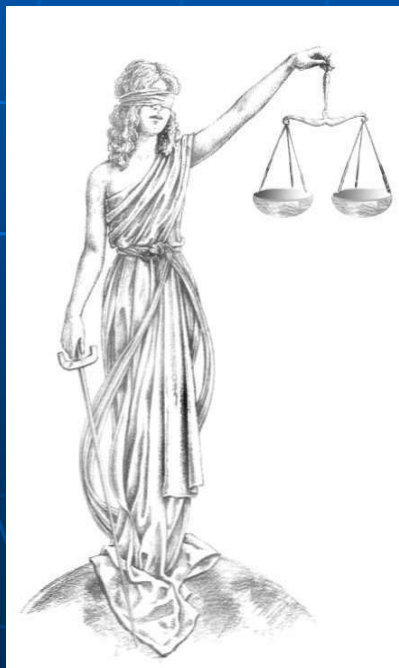

טענות התובעים

דלקת מח לימבית מתאפיינת בין
היתר בהתקפים אפילפטיים ובתמונה
אופיינית ב-MRI
כפי שהיה אצל התובעת.

טענות התובעים

הטיפול בסטרואידיים הוחל רק עשרה
ימים לאחר ביצוע בדיקת ה- MRI
ושבועיים לאחר האשפוז."

טענות הנתבעים

- א. התובעת סבלה ממחלה נדירה ביותר.
- ב. האיחור בביצוע ה-MRI לא היה משמעותי. אחריו נותרה אבחנה מبدלת רחבה.
- ג. היה איחור במתן סטרואידים, אך לא ברורה המשמעות, זאת בהתבסס על מחקרים ומאמרים.

טענות הנתבעים

- ד. קיים סיכון במתן סטרואידיים ללא צורך.
- ה. התמונה הקלינית יכולה להעיד גם על תהליך סרטני ומתן סטרואידיים במצב כזה היה עלול להזיק.

נושאים להכרעת בית המשפט

א. האם היה איחור בביצוע בדיקת ה-MRI.

ב. האם האיחור גרם לנזק, או נזק נוסף.

ג. האם הטיפול הנכון היה אמור מתן סטרואידים מיידית או בעת שיובהר מצבה.

נושאים להכרעת בית המשפט

ד. האם היה צורך במתן סטרואידים מיד לאחר תוצאות בדיקת ה-MRI, או שמא היה ראוי להמתין.

ה. האם תחילת מתן הסטרואידים זמן מסוים, אחרי בדיקת ה-MRI גרם לנזק או רק החמיר אותו.

ו. האם הייתה התרשלות בהתנהלות הצוות הרפואי בעניין אבחון המחלה, או שמא מדובר במחלה נדירה שהיה קושי באבחונה.

הכרעה

המחלה ממנה סבלה התובעת, דלקת מוח לימבית על רקע נוגדנים, הנה הפרעה נדירה יחסית, אך היא מופיעה בשכיחות יתר אצל נשים, ובגיל 37 אין זו סיבה נדירה והיא ראויה לזיהוי מהיר.

הכרעה

הייתה חובה קודם כל לתת טיפול מייד
שיכול לתת מענה גם לדלקת מוח לימבית,
הנכללת באחת מהאבחנות המבדלות
שנמצאו בבדיקת ה-MRI וזאת במטרה
למנוע המשך התדרדרות במצבה של

התובעת.

הכרעה

היה מקום לחשוד כי מדובר
בדלקת מוח לימבית ולבצע
בדיקת דם מתאימה לנוגדנים
אשר יכולה הייתה לתת אבחנה
ברורה וחד משמעית של דלקת
מוח מסוג השימוטו.

הכרעה

השתהות בביצוע בדיקת MRI, עיכוב
בקבלת התשובה ובמתן הטיפול
המתאים הביאו לכך שהתובעת נותרה
עם נזק נוירולוגי משמעותי.

הכרעה

אילו מחלטה של התובעת
הייתה מאובחנת בזמן והיא
הייתה מטופלת בהתאם,
הייתה נכונה, ללא ספק,
נמנעת לחלוטין".

בית המשפט העליון

אם מבודדים את ההחלטה של פרופ' א' כשלעצמה, קשה להוכיח לגביה התרשלות. אך כאשר מסתכלים על התמונה המלאה: החל מאיחור בביצוע MRI וכלה בשבוע 'מבוזבז' מאז חזרתה של המשיבה מטיפול נמרץ ועד למתן סטרואידים – המסקנה היא כי הטיפול במשיבה לא עמד בסטנדרטים הראויים, והתרשלותה של המערערת באה לידי ביטוי בכך שהטיפול בסטרואידים לא החל בשלב מוקדם יותר ...

בית המשפט העליון

הטיפול במשיבה היה לקוי החל מן
האיחור בביצוע בדיקת MRI וכלה
בשבוע לא מנוצל, כמתואר לעיל. גם
אם בנקודות זמן קונקרטיות קשה
להצביע על התרשלות בקבלת
החלטות, הרי שהתמונה בכללותה
אינה חיובית.

בית המשפט העליון

אין בנמצא נתונים כלשהם שיכולים לסייע בהבנת מהלך התפתחותו של הנזק שנגרם למשיבה "איננו יודעים אם הנזק התפתח באופן לינארי או אחר במשך תקופת האשפוז. חרף ההבדלים בין המקרים שנדונו בספרות הרפואית לבין המקרה דנא, ראוי לציין כי ההמלצה היא להתחיל טיפול בהקדם כדי לצמצם נזק מוחי בלתי הפיך".

פלת"ד

1. מתמנה מומחה מטעם בית המשפט.
2. זרועו הארוכה של בית המשפט.
3. לכן זוכה למעמד מיוחד, כי בית המשפט נסמך עליו. אין דרך אחרת.
4. נוצר לא אחת מצב שצדדים מנסים לתקוף את המומחה – שאלות הבהרה, חקירה, פסילה, החלפה.

תודה על ההקשבה